

تجربیات ستاد بسیج اقتصادی کشور برای ستاد اقتصاد مقاومتی

این ستاد دارای کمیته‌ها و کمیسیون‌های فرعی مختلفی از قبیل کمیته نظارت بر قیمت‌ها ونحوه اجرای توزیع کالاها،ی اساسی، کمیته اشتغال، کمیته تولید و تدارک کالا‌های اساسی، کمیته سوخت و انرژی، کمیته هماهنگی حمل‌ونقل، کمیته توزیع کالا‌های اساسی و کمیته کالارسانی به مناطق روستایی و عشایری بود. در این‌باره طرح توزیع عادلانه کشور با هدف کالارسانی در سطح کشور برای توزیع عادلانه امکانات موجود، اصلاح سیستم حاکم بر شبکه توزیع کالا‌ها و خدمات با مشخصه‌های سیستم حاکم بر توزیع کالا‌ها و خدمات، به شرح زیر طراحی و تدوین شد:

- عدل و قسط اسلامی،
- اجرای مواد اقتصادی قانون اساسی،
- توزیع عادلانه امکانات موجود،
- رسیدن به خودکفایی و استقلال اقتصادی با رعایت مزیت‌های نسبی در مبادلات اقتصادی و بازرگانی یا سایر کشورها،
- تغییر الگوی مصرف مناسب و تشویق کارهای تولیدی،
- جلوگیری از فعالیت‌های بازرگانی غیرضروری،
- ثبیت نسیی قیمت‌ها،
- برقراری شبکه شناخته‌شده توزیع که قابل کنترل و نظارت باشد. این ویژگی‌ها در دست زمانی می‌توانست مؤثر و مثمرتر باشد که سیستم توزیع، مبتنی‌بر ضوابط دقیق و واقعیات آماری و شبکه‌های شناخته‌شده باشد.

در مورد شرح وظایف و اقدامات ستاد بسیج اقتصادی، به‌جز موارد کلی مندرج در تصویب‌نامه مورخ پنجم مهر ۱۳۵۹، چنین آمده است: رسیدگی به مشکلات و مسائل اقتصادی کشور؛ تهیه و تصویب طرح‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت جهت مقابله با بحران‌های اقتصادی؛ تهیه و تنظیم پیشنهاد‌های لازم برای حل مسائل حاد کشور که خارج از وظایف جاری یک وزارتخانه و یا سازمان‌های تابعه آن است؛ بسیج کلیه ارگان‌های مختلف دولتی برای واکنش سریع در مقابل مسائل حاد اقتصادی؛ بسیج کلیه ارگان‌های غیردولتی و نهادهای انقلابی و مردم برای مقابله با بحران‌های اقتصادی؛ ایجاد هماهنگی بین ادارات مختلف استان‌ها از طریق ستادهای بسیج اقتصادی استان‌ها جهت اجرای مصوبات ستاد بسیج اقتصادی کشور و حل مسائل اقتصادی موجود در منطقه. در اساننامه موقت ستاد آمده بود این ستاد به ریاست نخست‌وزیر وقت و تحت سرپرستی وزیر مشاور در امور اجرایی و با بودجه نخست‌وزیری و در استان‌ها با تعیین شرح وظایف مربوطه، زیر نظر استانداران اداره خواهد شد و کارکنان آن، جز در موارد خاص از مأموران شش‌مشتان خدمت در دستگاه‌های دولتی تأمین خواهد شد. نخستین اقدام ستاد، ایجاد نظام سهمیه‌بندی یا کوپنی برای توزیع عادلانه ارزاق و مایحتاج عمومی اساسی مردم ازجمله: قند، شکر، روغن، نفت و بترین بود که به دلیل ایجاد امنیت روانی در جامعه مورد استقبال مردم قرار گرفت. اقدام مهم دیگر، ایجاد تسهیلاتی در زمینه تخلیه بار کنتی‌ها در بنادر امن ایران و بنادر یمنی و کراچی به دلیل ناامنی و در معرض تهدیدبودن بسیاری از بنادر ایران در جنوب کشور بود.

شهید رجایی، هدف و برنامه دولت را از اجرای این طرح، توزیع ثروت و امکانات بیت‌المال به صورت مساوی و عادلانه بین مردم اعلام کرد. به‌نظر وی، قسمتی از طرح تشکیل ستاد بسیج اقتصادی مربوط به جنگ و مشکلات صادرات و واردات و ناامنی بنادر بود، ولی از نظر کیفیت، از اول پیروزی انقلاب برنامه‌ای وجود داشت که زندگی مصرفی شدیدی که جهان غرب بر مردم ایران تحمیل کرده بود، به‌تدریج به یک زندگی بنام تبدیل شود و درواقع تشکیل ستاد بسیج اقتصادی به دلیل شرایط اضطراری، توفیقی اجباری در این زمینه بود. کاهش درخور توجه صادرات نفت، ناامنی و انسداد بنادر کشور، آسیب‌دیدن نفت کارافتادن برخی از پالایشگاه‌ها، به‌ویژه پالایشگاه وافت آبادان و پالایشگاه تبریز، کاهش درآمدهای ناشی از واردات و صادرات، هم‌زمان با گرانی و مخارج و هزینه‌های روزافزونی ناشی از شرایط جنگی کشور و مواردی از این قبیل، از مشکلات حاد کشور بود که دولت از راه‌های مختلف، به یکی از آنها نیز تأسیس ستاد بسیج اقتصادی کشور و نظارت بر شبکه توزیع و صرفه‌جویی بود، تا حدودی آن را جبران کرد. ستاد بسیج اقتصادی کشور در طول شش‌ت سال جنگ تحمیلی و حتی سال‌های پس از پایان جنگ تاکنون، به دلیل ادامه پیامدهای اقتصادی جنگ و ضرورت تأمین کالا‌های اساسی موردنیاز مردم، به حیات خود ادامه داده و زیر نظر وزارت بازرگانی همچنان فعالیت‌های خود را ادامه می‌دهد. اکنون عمده‌ترین فعالیت و وظیفه آن ستاد اجرای نظام سهمیه‌بندی و توزیع کالا‌های اساسی است. این تجربیات ارزنده که راهی برای تدوین ساختار بسیج اقتصادی بعد از انقلاب اسلامی بود، هم‌اکنون در مقطعی دیگر از تاریخ انقلاب، می‌تواند در خدمت ستاد بسیج اقتصاد مقاومتی قرار گیرد؛ اقتصادی که خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف، اقتصاد متکی بر دانش و فناوری، عدالت‌بنیان، درون‌زا و برکنار، پویا و پشرو را محقق کند.

✦ **ستاد دانشگاه و کارشناس اقتصادی**

دلایل انحراف از برنامه‌های توسعه در دولت نهم و دهم در گفت وگو با وزیر کار دولت‌های سازندگی و اصلاحات

در دولت احمدی‌نژاد توسعه‌ای در میان نبود

احزاب از ارائه برنامه فاصله گرفته‌اند

علیرضا، رونق‌ده سرسختی، شرق

و گروه‌ها در آن جهت تدبیر و حرکت کنند، وجود نداشته است. مگر اینکه احزاب و گروه‌ها بگویند برنامه‌های پنج‌ساله یا بیست‌ساله‌ای را که مجلس و مجمع تشخیص مصلحت تأیید و تصویب کرده‌اند مورد توجه قرار می‌دهیم که آنجا هم دیگر تفاوت احزاب معنا پیدا نمی‌کند، مگر اینکه تفاوت در توان اجرایی برای اجرای برنامه‌های واحد مطرح باشد و الا حق انتخاب را افزایش نمی‌دهد، چراکه یک موضوع خاص و یک سیاست خاص پیش‌روی مردم است.

✦ سخن شما از فاصله‌گرفتن احزاب از برنامه به بعد از انقلاب اشاره دارد؟

کلا در کشور ما برنامه‌ریزی و پایبندی به آن و برنامه‌ریزی در جهت توسعه و پایبندی احزاب و گروه‌ها به برنامه‌ها و رای‌دادن مردم براساس برنامه‌ها به‌صورت یک هنجار و فرهنگ درنیاوده است.

✦ علت بی‌علاقگی احزاب به ارائه برنامه چیست؟

برخلاف آنچه فکر می‌کنیم که جامعه ما خیلی سیاسی است و مسائل سیاسی را خیلی خوب درک می‌کنیم، شناخت و فرهنگ سیاسی‌مان خوب نیست. ما از هم‌زیستی مسالمت‌آمیز در جامعه به میزان کافی بهره‌مند نیستیم. از هم‌زیستی سیاسی به‌صورت مسالمت‌آمیز هم برخوردار نیستیم. اگر گردش نخبگان و نقش عناصر ذی‌نفوذ را مورد توجه قرار دهیم، اگر به مسئله حقی حق رای مردم و امنیت آنها توجه نکنیم، در واقع ما به مشارکت و وحدت ملی و با هم‌زیستی مسالمت‌آمیز ملی، با

مشارکت داشته باشند توجه کنیم، در حقیقت به الفبای سیاست توجه کرده‌ایم. در حالی که حتی گاهی گفت‌وگوهایی که در صحنه سیاسی صورت می‌گیرد به نظر می‌رسد گفت‌وگوهایی است که در یک مهدکودک مختص بزرگسالان در زمینه سیاسی مطرح می‌شود! یعنی آنچه مطرح می‌شود حرف‌های کودکان‌های است که در یک بازی با مشارکت و وحدت ملی و با هم‌زیستی مسالمت‌آمیز ملی، با محبت ملی هماهنگی ندارد. آنچه رخ می‌دهد این است که گروهی می‌خواهد یک گروه دیگر را بیرون کند یا برعکس گروهی که در رأس کار است را به‌زور پایین بکشد. متأسفانه نوعی مجادله در سطح سیاسی وجود دارد که هرکسی در هر زمان که قدرت پیدا کند، می‌خواهد گروه دیگر را حذف کند و اصلا قصد ندارد گروه دیگر را به همکاری دعوت کند. اینکه بتوانیم در کنار هم زندگی مسالمت‌آمیز داشته باشیم و نظرات خود را به هم تحمیل نکنیم، به حقوق اقلیت احترام بگذاریم، کمتر مشاهده می‌شود؛ اگر به این نکات توجه شود این وضعیت پیش نمی‌آید. توجه به این مسائل جزء الفبای سیاست است که بسیاری از سیاست‌مداران امروز ما با این قضیه ناآشنا هستند. به نظر مهدکودکی است که بزرگسالان در آن حضور دارند و موضوع بحثشان سیاست است، والا افرادی که به بلوغ سیاسی رسیده باشند، باید خیلی پخته‌تر صحبت و رفتار کنند.

✦ با توجه به این روند به توسعه نتوایم رسید؟
ما با امید زنده‌ایم. هر لحظه منتظر یک فردا و یک زندگی بهتر هستیم. اگر فردایمان مثل امروزمان باشد، به قول امام معصوم خسران دیده‌ایم. فردایمان باید بهتر از امروز باشد و باید به توسعه و پیشرفت دست پیدا کنیم. بنابراین تلاش می‌کنیم که به شرایط بهتر برسیم. موانع وجود دارد و باید برطرف شود.

✦ اما گاهی حزبی تنها با اعلام وجود، برچیده می‌شود.

به این رفتارها می‌گوییم ناپختگی. اما آن را مغرضانه نمی‌دانم. از لحاظ سیاسی اگر کسی ختگی داشته باشد، می‌داند که هرچقدر همه آحاد جامعه را به مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها دعوت کند، قدرت حکومت افزایش پیدا می‌کند. یک فرد سیاسی می‌داند هرچه جمعیت خاموش افزایش پیدا کند امکان لطمه‌دیدن امنیت ملی بیشتر می‌شود. بنابراین جمعیت خاموش یعنی طردشدگان سیاسی و اجتماعی، کسانی که ناراضی می‌شوند و از سخن‌گفتن یا دولت لب فرو می‌پنندند، امنیت جامعه را پایین می‌آورند. اگر کسانی در این جهت کام بردارند و تعداد تاراضیان را افزایش دهند، در حقیقت در جهت کسانی عمل می‌کنند که به براندازی و تضعیف نظام و حکومت فکر می‌کنند. کسانی که به قانون اساسی و اسلام و انقلابشان علاقه دارند، نباید در این جهت حرکت کنند و گروه‌هایی که می‌خواهند در چارچوب قانون اساسی و نظام فعالیت و مشارکت داشته باشند را منزوی کنند و کنار بگذارند.

✦ این یک اصل است اما چه نگرانی‌ای وجود دارد که باعث این اتفاق می‌شود؟
نگرانی نیست. این اتفاق تنها از ناپختگی سیاسی سرچشمه می‌گیرد. کسانی که این کار را می‌کنند اگر نگران امنیت و وحدت ملی هستند، باید از این سو نگاه کنند که باید چه کار کنند تا همه آحاد جامعه در فعل و انفعالات حکومتی مشارکت کرده و با حکومت همراه و همدل شوند نه اینکه گوشه‌گیری کنند و منتظر زمان مناسب برای تغییرات باشند.

✦ یکی از فعالان اقتصادی می‌گوید در وزارت کشور کسانی هستند که نمی‌خواهند بنادر توسعه پیدا کند به این بهانه که امنیت ملی کاهش پیدا می‌کند، در صورتی که این برعکس است. این روند گویا در میان تمامی احزاب وجود دارد.

همیشه یکی از مواردی که باعث ناکارایی است غلو است. فکر نمی‌کنم در این حد باشد.

✦ در کدام دوره بیشترین هماهنگی بین دولت و احزاب و در کدام دوره بیشترین ناهماهنگی را بین احزاب در راستای توسعه داشته‌ایم؟

محافظه‌کار در دولت در زمان آقای احمدی‌نژاد بوده است. در حالی که احزاب اصلاح‌طلب خانه‌نشین شده بودند. همه ارکان حکومت با دولت آقای احمدی‌نژاد همکاری می‌کردند که به وظایف خود

عمل کند، به‌خصوص در چهار سال اول، و در سایر زمان‌ها روندی عادی داشته است.

✦ برای دستیابی به توسعه که نبوده؟

اصلا توسعه در میان نبوده. دو موضوع است؛ یکی بیشترین همکاری بین اجزای حکومت شامل سه قوه. در دوره اول آقای احمدی‌نژاد بود حتی سیستمی که در قوه مجریه وجود داشت سیستمی بود که افراد در درون قوه مجریه باید از رئیس دولت تابعیت می‌کردند و این‌طور نبود که خود صاحب رأی باشند و تصمیم بگیرند، اما در مقابل بیشترین هماهنگی در بین سه قوه در جهت توسعه در دولت سازندگی صورت گرفت. بیشترین هماهنگی بین سه قوه و مردم در دو ساله اول دولت اول اصلاحات بود. درواقع توسعه سیاسی محور سیاست‌های دولت اصلاحات و توسعه اقتصادی محور سیاست‌های دولت سازندگی بود. اما در دولت اصلاحات بعد از دو سال فاصله ایجاد شد و مشکلاتی به وجود آمد.

✦ یعنی از ابتدای انقلاب فقط همان دو سال هر چهار گروه شامل سه قوه و مردم با هم هماهنگ بودند؟

اوایل انقلاب فضای سیاسی کشور انقلابی بود و تقریباً مردم یکپارچه بودند، این هماهنگی به‌صورت کامل وجود داشت.

✦ به دوران سازندگی اشاره کردید، اما در آن زمان، بیشترین انتقادها را داشتیم که می‌گفتند عملکرد دولت در جهت آینده کشور نیست و حتی انتقادهایی مبنی بر حضور گسترده آقازاده‌ها در آن دوران به آقای هاشمی رفسنجانی وارد بود. آیا واقعا چنین اتفاقاتی می‌افتاد؟ همیشه حرکت‌های انحرافی را داشتیم یا صرفاً نگاه مردمی بوده است؟

اکثر زیرساخت‌ها و تغییراتی که در کشور ایجاد شد مربوط به دوران سازندگی است. البته به این معنا نیست که هیچ مورد دیگری وجود نداشته اما غالب برنامه‌ها و طرح‌ها و سیاست‌هایی که برای اصلاح زیرساخت‌های کشور اجرا شد مربوط به دوران سازندگی است. حتی در دوران اصلاحات برخی طرح‌های نیمه‌تمام دوران سازندگی به اتمام رسید و کمتر مورد جدیدی به وجود آمد و اگر هم وجود داشت به وسعت دوران سازندگی نبود. منتها اشکالی که به دولت آقای هاشمی وارد می‌شد عمدتا این بود که نسبت به درآمد و معیشت مردم به اندازه‌ای که باید توجه شود، توجه نشد. البته این نقیصه را متوجه شورای اقتصاد و سازمان برنامه وقت می‌دانم؛ چراکه خودم شاهد بودم رئیس‌جمهور وقت تأکید داشتند اصلاح درآمدها در دستور کار قرار بگیرد و بر پرداخت بعضی یارانه‌ها به‌خصوص یارانه مواد غذایی تأکید می‌شد که به موقع پرداخت شود که به نظر من در بعضی مواقع غفلت صورت می‌گرفت.

✦ آیا تعمدی در کار بود؟

تعمد خیلی بدینانه است. غفلت، نارضایتی مردم را دربر داشت. به این دلیل که میزان تورم و درآمدهای مردم که با هم متناسب و هماهنگ نبود، در همان زمان سال‌های متمادی مزد حقیقی را افزایش دادیم. یعنی علاوه بر مزد مجازی، مزد حقیقی هم افزایش داشت، به جز یک سال که تورم بالا رفت و واحد‌های اقتصادی توان پرداخت نداشتند در بقیه سال‌ها همیشه مزد حقیقی را به میزان یک یا دو درصد پرداخت کردیم که بیشتر از میزان تورم بود و از مزد مجازی خارج شدیم. در سال‌های بعد این اتفاق کمتر افتاده که البته برخی می‌گویند چنین اتفاقی نیفتاده است. اما اگر در آن زمان همه عوامل همزمان عمل می‌کردند و رضایت مردم مورد توجه قرار می‌گرفت، همراه با سازندگی، این مشکلات به وجود نمی‌آمد. در دوره اصلاحات باز هم سیاست‌های اصلاحی کشور مورد توجه قرار گرفت، منتها در بخش‌هایی، به مکانیسم‌ها و الفبای کار توجه نشد و توسعه ناقصی شکل گرفت که منجر به اثرات منفی شد و مشکلاتی در جامعه ایجاد کرد. در دوره‌های بعد (دولت‌های نهم و دهم) این هماهنگی بین قوا کامل می‌شود اما برنامه توسعه پنج‌ساله و بیست‌ساله را دولت کنار گذاشت و حتی سازمان برنامه را در درون نهاد ریاست جمهوری باز تعریف کرد و این نشان می‌دهد که این دوره نسبت به اصل برنامه توجه لازم و کافی وجود نداشت.

✦ می‌توان گفت زمانی این هماهنگی بین سه قوه اتفاق افتاده که همه بذیرفتند گروهشان بدون برنامه اقبال بیشتری دارد؟

خیر. جامعه به برنامه عادت نکرده که به بی‌برنامه‌بودن رای بدهد. مردم براساس برنامه رای نداده‌اند و گزینه‌هایشان را بر این اساس انتخاب نکرده‌اند. البته مشخص است که بدون برنامه کارکردن راحت‌تر است.

✦ به این خاطر بود که سازمان برنامه منحل شد؟
سخت است که این را بگویم. بدون برنامه کارکردن همیشه برای کسانی که می‌خواهند خودشان تصمیم بگیرند و تابع جمع نباشند، بهتر است و مجموعه دولت نهم و دهم هم خیلی با برنامه سر آشتی نداشت.

✦ رویکرد دولت یازدهم را چگونه می‌بینید؟

دولت یازدهم هم اعتقاد زیادی برای کارکردن نداشته، اما افتخارند که زمان به برنامه دارد و این باید در عمل به اثبات برسد.

بازگشت شرکت‌های چندملیتی به ایران شاید ۳سال دیگر

✦ **تسنیم:** فایننشال‌تایمز با اشاره به برگشت‌پذیری تحریم‌ها و وجود مخالفان زیاد برای لغو تحریم‌ها در آمریکا پیش‌بینی کرد شرکت‌های بزرگ و چندملیتی بااحتیاط و دو، سه سال بعد از اجرایی‌شدن توافق هسته‌ای وارد ایران شوند. فایننشال‌تایمز در گزارشی نوشت: هنوز از توافقی که اوایل امسال بر سر برنامه هسته‌ای ایران به دست آمد، یک گام بلند دیگر مانده تا ایران بتواند به اقتصاد جهانی برگردد. بااین‌حال سرمایه‌گذاران خارجی از مدت‌ها قبل خود را برای لحظه لغو تحریم‌ها و ازسریگیری تجارت با ایران آماده کرده‌اند. بر اساس توافق، زمانی که ایران نشان دهد که به محدودیت‌های درنظرگرفته‌شده برای برنامه هسته‌ای‌اش عمل کرده، تمام تحریم‌های انرژی، اقتصادی و مالی اعمال‌شده از سوی آمریکا، اتحادیه اروپا و سازمان ملل متحد در روز اجرای توافق برداشته خواهد شد. انتظار می‌رود این اتفاق در نیمه نخست سال آینده میلادی رخ دهد و میلیاردها دلار از دارایی‌های ایران که بلوکه شده بودند آزاد شود و صادرات نفت این کشور افزایش یابد. افراد دارای تجربه در زمینه تجارت با ایران تمایل زیادی به ازسرسریی تجارت با این کشور از خود نشان می‌دهند. به گفته یک مدیر سرمایه‌گذاری در ایران، «همه برای انجام دیدارهایی به اینجا می‌آیند». اما وی اضافه می‌کند که سرمایه‌گذاران خارجی محتاطانه معامله می‌کنند.

افزایش قیمت روغن منتفی شد

✦ **ایسنا:** دبیر انجمن صنایع روغن نباتی گفت: با وجود پیشنهاد صنایع برای افزایش قیمت روغن نباتی، با مخالفت دولت فعلا افزایش قیمت این محصول منتفی شده است و اگر کارخانه‌ای قیمت محصول خود را افزایش دهد، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان برخورد می‌کند. محمد قبله اظهار کرد: با وجود پیشنهاد صنایع روغن‌نباتی برای افزایش قیمت این محصول، دولت با این پیشنهاد مخالفت کرد و صاحبان صنایع روغن نباتی مطیع تصمیمات دولت هستند؛ بنابراین فعلا افزایش قیمت روغن‌نباتی منتفی شده است. وی افزود: گرچه همچنان پیشنهاد افزایش قیمت روغن نباتی با توجه به هزینه‌های تحمیل‌شده بر این صنعت را داریم و نسبت به مخالفت مسئولان برای افزایش قیمت این محصول معترض هستیم، اما تاکنون هیچ مجوزی برای افزایش قیمت روغن‌نباتی صادر نشده است. دبیر انجمن صنایع روغن‌نباتی تصریح کرد: اگر برندی در بین صنایع روغن‌نباتی بدون مجوز، اقدام به افزایش قیمت محصول کند، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان موظف به برخورد است.

چالش‌های اقتصاد ایران از نگاه صندوق بین‌المللی پول

✦ **مهر:** گزارش هیات مشاوره ماده ۴ صندوق بین‌المللی پول درباره سیاست‌های بودجه‌ای و بهره‌وری در بانک مرکزی ارائه شد. در این جلسه که با حضور مقامات بانک مرکزی، استادان دانشگاه، کارشناسان وزارت امور اقتصادی و دارایی، مرکز پژوهش‌های مجلس و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی برگزار شد، «اولیور باسودانت»، از اعضای هیات مشاوره ماده ۴ صندوق بین‌المللی پول، با ارائه موضوع سیاست‌های بودجه‌ای در ایران به چالش‌های سیاست‌گذاری در بودجه و راهکارهای آن پرداخت. وی با بیان اینکه بودجه ایران به درآمدهای نفتی متکی است و چالش‌های بودجه‌ای برای ممانعت از شوک‌های احتمالی در آینده نبوده است، گفت: اولین چالش این است که چگونه باید منابع نفتی را مدیریت کرد، برخی بدهی‌های دولت انباشته شده که این معضل در بخش مالی نیز مشاهده می‌شود. بنابراین باید برای طراحی سیاست‌های بودجه‌ای به شوک‌های احتمالی ناشی از نوسانات قیمت نفت توجه شود. عضو هیات مشاوره صندوق بین‌المللی پول، چالش دوم را بحث فشارهای جمعیتی خواند و تصریح کرد: این چالش در طول سال‌های آتی در امر اشتغال‌زایی به‌عنوان چالش اصلی مطرح است و باید تدوین سیاست‌های بودجه‌ای موجب سرمایه‌گذاری و تقویت بخش خصوصی شود. وی با پیشنهاد ایجاد حائل‌های بودجه‌ای برای حمایت بودجه از شوک‌های احتمالی به‌خصوص شوک‌های نفتی افزود: پیشنهاد می‌شود صندوق ذخیره ارزی با توجه به امکان بروز شوک‌های جدید احیا و در تهیه بودجه باید به مواردی همچون شفافیت و آشکارکردن ریسک‌ها توجه ویژه‌ای شود. همچنین «رابرت بلوتوگل»، دیگر عضو هیات مشاوره ماده ۴ صندوق بین‌المللی پول، به موضوع بهره‌وری در ایران پرداخت و با اشاره به اینکه رشد بهره‌وری پایدار می‌تواند برای رشد اقتصادی مفید باشد، افزود: لازم است منابع محدود مالی و نیروی انسانی به بخش‌هایی از اقتصاد هدایت شود که از بهره‌وری بیشتری برخوردارند. وی، سیستم بانکی ایران را به دلیل مطالبات مشکوک‌الوصول و معوق دارای بهبود جریان منابع از بخش‌های با بهره‌وری پایین به سمت بهره‌وری بالا با اصلاحاتی در بازارهای مالی، کار، کالا و خدمات مورد تأکید واقع‌شود.